

Vježba 2.2. – Sistem vrijednosti

Obrazovni ciljevi	Učenici otkrivaju da različite vrijednosti mogu biti mogući izvor sukoba.
Resursi	Papir i olovka, radni list koji sadrži listu različitih vrijednosti.

Postupak

Svakom učeniku se daje lista 20 vrijednosti koje nisu složene po nekom redu: društveni uspjeh, ljubav, poslušnost, sigurnost, mir, red, ljudsko dostojanstvo, zadovoljstvo sobom, jednakost, poštivanje drugih, iskrenost, porodica, solidarnost, odgovornost, pravda, tolerancija, sloboda, takmičenje, zdravlje, patriotizam.

1. Učenici rade u parovima.
2. Nastavnik traži od učenika da grupišu vrijednosti na listama u tri kategorije. „ U prvu, stavite one koje su vama najvažnije, u drugu, stavite one najmanje važne i na kraju one koje ne možete svrstati.“ Ovo se treba raditi polako i promišljeno.
3. Davanje povratnih informacija odvija se u grupama parova koji se smjenjuju, putem rasprave. Nema hijerarhije koja je poželjnija. Za ovu aktivnost ne daju se nikakve procjene ili ocjene. Nastavnik treba naglasiti razliku između jednostavnih idealnih vrijednosti i efektivnih vrijednosti – one koje uzimaju u obzir neku vrstu ponašanja.
4. Tražite od učenika da zadrže svoje liste sa svojim prvim izborima.

Dodatak

1. Učenici formiraju grupe po troje i porede svoje sisteme (lista prvog izbora) odgovarajući na slijedeća pitanja:
 - Zašto sam izabrao ovu vrijednost kao najvažniju?
 - Da li je ta vrijednost važna za moje praktično ponašanje?
 - Koje su prepreke za njenu realizaciju?
 - Koji je moj najvažniji sukob?
 - Na koji ga način mogu riješiti?
 - Koji su stavovi pojedinca nasuprot općim kolektivnim obavezama?
2. Učenici grupišu svoje stavove po kategorijama, na primjer opća etika ili ljudska prava, praktična upotreba, opći ili društveni uspjeh.

Koje grupisanje se čini najznačajnijim?

Kada se suoči sa izborom, pojedinac može djelovati nepromišljeno prema navici ili prema stavu koji se čini najboljim razlogom za djelovanje. Mislimo o vrijednostima kada se zapitamo koji se ciljevi trebaju postići, a ne koja su najbolja sredstava za postizanja tog cilja.
3. Ovaj postupak pruža prihvatljivo rješenje za strane koje su suočene sa suprotnim argumentima kada postoji sukob interesa. Iako smo često u iskušenju da koristimo moralne termine kako bismo odbranili lične interese, određena principi djeluju. Poštovanje pojedinca je princip, pravilo koje omogućava prihvaćanje ili odbijanje određene kategorije djelovanja. Najpouzdaniji kriterij za utvrđivanje da li određeno djelovanje poštuje pojedinca je reverzibilnost. Zbog njega tuđe interese uvažavamo jednako kao svoje.

U grupama, učenici bi trebali formulirati nekoliko temeljnih principa:

- zakon se uvijek mora poštivati
- svako ima pravo živjeti na način koji smatra prikladnim.

Potom učenici mogu identifikovati izražena mišljenja i principe.